

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/5/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2118204843
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2118204843.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpený procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Hlohovec, dieťa rodičov: matky Bc. I. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. XXXX/XX, Y., právne zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Eva Mišíková, s.r.o., so sídlom Partizánska 2, Bratislava, a otca MUDr. O. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. XXXX/XX, Y., adresa na doručovanie: D. č. XX, Y., právne zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Peružek, s.r.o., Podzámska 41/A, Hlohovec, o návrhu otca na zmenu neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 20. novembra 2018, č.k. 17P/9/2018-173, takto

rozhodol:

I.

Odvolací súd m e n í napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie tak, že n a r i a d ť u j e neodkladné opatrenie o úprave styku otca s maloletým nasledovne:

Otec je oprávnený stýkať sa s maloletým každý nepárny kalendárny víkend v mesiaci a to v sobotu aj v nedeľu vždy od 10.00 hod. do 17.00 hod. a tiež každú párnú stredu v mesiaci od 12.00 hod. do 18.00 hod. V čase víkendu si otec maloletého prevezme od matky v určenom čase v mieste bydliska matky pred bránou rodinného domu a na tom istom mieste ho po skončení styku matke vráti. V stredu si otec maloletého prevezme v určenom čase z predškolského zariadenia, ktoré maloletý navštevuje a po skončení styku ho v určenom čase matke vráti v mieste jej bydliska pred bránou rodinného domu. Matka je povinná maloletého na stretnutie s otcom riadne pripraviť. Obaja rodičia sú povinní v prípade, že sa styk zo závažných dôvodov nebude môcť realizovať, oznámiť túto skutočnosť druhému rodičovi bezodkladne, najneskôr 24 hodín pred určeným začiatkom styku. V prípade odpadnutia styku z dôvodov na strane matky alebo maloletého je matka povinná najneskôr v lehote 8 dní od odpadnutia prekážky, poskytnúť otcovi náhradný termín styku v obdobnom rozsahu.

Toto neodkladné opatrenie potrvá do právoplatného skončenia konania vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému.

II.

Týmto sa r u š í uznesenie Okresného súdu Trnava sp. zn.20P 26/2018-12 zo dňa 17.07.2018.

o d ô v o d n e n i e :

1. Uznesením, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie zamietol návrh otca na zmenu neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby súd rozšíril jeho styk s maloletým upravený neodkladným opatrením Okresného súdu Trnava pod sp.zn. 20P/26/2018.

2. Svoje rozhodnutie súd odôvodnil aplikáciou ust. § 2 ods. 1, 2, § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, 2, § 328 ods. 1, § 329 ods. 2 Civilného sporového poriadku ako aj ust. § 360 ods. 1, § 363 Civilného mimosporového poriadku a tiež ust. § 24 ods. 4 a § 25 ods. 2 Zákona o rodine. Vecne súd dôvodil, že dňa 29.10.2018 otec doručil súdu návrh na rozšírenie styku formou neodkladného opatrenia tak, že pôvodné neodkladné opatrenie, nariadené Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 20P 26/2018, ktorým bol upravený jeho styk s mal. C. v rozsahu každého nepárneho kalendárneho týždňa od soboty od 10.00 hod. do 17.00 hod. sa rozšíri o každú stredu v párnom týždni, kedy by otec syna prevzal v škôlke už od 12.hod. a odovzdal matke v mieste pobytu o 18.hod. a doterajší víkendový styk by trval od soboty od 10.00 hod. do nedele 17.00 hod. Súd mal zistené, že na návrh matky dňa 06.06.2018 začalo na Okresnom súde Trnava konanie o úprave práv a povinností k maloletému na čas do rozvodu pod sp. zn. 17P9/2018. Neodkladným opatrením súd na návrh otca dňa 17.07.2018 pod sp.zn. 20P/26/2018 rozhodol, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý nepárny kalendárny týždeň od soboty od 10.00 hodiny do 17.00 hodiny, pričom matka je povinná maloletého na stretnutie s otcom riadne pripraviť a odovzdať v určený deň a hodinu v mieste svojho bydliska pred bránou rodinného domu a otec je povinný maloletého v určený deň a hodinu vrátiť matke v mieste jej bydliska pred bránou rodinného domu a zároveň obaja rodičia sú povinní v prípade, že sa styk zo závažných dôvodov na strane maloletého alebo z iných dôvodov nebude môcť realizovať, oznámiť túto skutočnosť druhému rodičovi bezodkladne, najneskôr 24 hodín pred určeným začiatkom styku. V konaní vo veci samej o úprave práv a povinností k maloletému na čas do rozvodu pod sp. zn. 17P/9/2018 rodičia nedospeli k dohode ohľadne úpravy zverenia ako aj styku s maloletým a preto bolo vo veci nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológie za účelom zistenia najvhodnejšej formy starostlivosti o maloletého. Na okresnom súde je vedené aj konanie o rozvode manželstva rodičov maloletého spolu s úpravou práv a povinností k maloletému na čas po rozvode pod sp.zn. 27P 20/2018, ktoré konanie bolo v súvislosti s nariadeným znaleckým dokazovaním v konaní vedenom pod sp. zn. 17P 9/2018 prerušené do skončenia znaleckého dokazovania. Súd mal za to, že od doby nariadenia neodkladného opatrenia do rozhodovania súdu nenastala žiadna taká výrazná zmena pomerov a skutkových okolností, na základe ktorých by bolo nutné vydané neodkladné opatrenie zrušiť a nariadiť nové. Argumenty otca o tom, že rozhodnutím materskej škôlky získal možnosť preberať dieťa zo škôlky, ani jeho presvedčenie o nedostatočnosti už upraveného styku, ako aj argument ohľadne dlhodobého pobytu matky v práci a s tým súvisiaci deficit pohybových aktivít maloletého, a napokon ani otcom ponúkaná možnosť na úpravu jeho pracovného času, nie sú dostatočné na odôvodnenie potreby nariadenia neodkladného opatrenia v novom znení.

3. Súd prvej inštancie dôvodil, že tak ako pri nateraz platnom neodkladnom opatrení, aj v súčasnosti mal súd za dostatočne osvedčené, že rodičia maloletého žijú oddelene, pričom sa nevedia dohodnúť na úprave styku otca s maloletým. Maloletý s otcom sú v súčasnosti v pravidelnom kontakte, a to na základe vydaného neodkladného opatrenia. V záujme maloletého je, aby nedošlo k prerušeniu kontaktu s jeho otcom, pretože pre zdravý psychický vývin maloletého je potrebný pravidelný kontakt s oboma rodičmi. Súd mal za to, že aj v súčasnosti trvá potreba úpravy styku otca s maloletým neodkladným opatrením, nakoľko nie je možné predvídať, kedy dôjde k ukončeniu konania, keďže vo veci prebieha nariadené znalecké dokazovanie pretože sa rodičia na úprave práv a povinností k maloletému, vrátane úpravy styku nevedia dohodnúť. Týmto rozhodnutím sa rešpektuje právo otca, aby rozvíjal svoj vzťah s maloletému, a aby mal aj on možnosť výchovne pôsobiť na maloletého, pričom predpokladom je, aby bol otec s maloletým v pravidelnom kontakte, hoci tento sa môže javiť ako nedostatočný, avšak ide o dočasnú provizórnu úpravu. Styk otca s maloletým je upravený nateraz v adekvátnom rozsahu, ide o predbežnú úpravu do právoplatného skončenia konania vo veci samej, nie je prípustné uvedenú úpravu naprávať formou zmeny už vydaného neodkladného opatrenia, navyše keď účastníci mali možnosť voči uvedenému rozhodnutiu o neodkladnom opatrení podať opravný prostriedok, avšak tak neurobili. Mali tiež možnosť na pojednávaní sa o styku dohodnúť a keďže tak neurobili, preto logicky nasledovalo nariadenie znaleckého dokazovania formou psychologického posúdenia. Rovnako tiež bolo možné očakávať, že v konaní o rozvode manželstva rodičov, ktoré konanie je spojené s konaním o úprave práv a povinností k maloletému, súd vzhľadom na rozpory rodičov ohľadne úpravy práv a povinností k maloletému, bude nutné vyčkať na výsledky znaleckého dokazovania. Na uvedenom nič nemení ani tvrdenie otca o tom, že do vydania konečného rozhodnutia v konaní o rozvode zrejme uplynie istý čas, a to aj s prihliadnutím na doručovanie znaleckého posudku, nariadenie pojednávania, prípadne podanie opravných prostriedkov. Súd tak úpravu styku otca neodkladným opatrením zo dňa 17.7.2018 považuje za primeranú a keďže otec vo svojom návrhu na zmenu nariadeného neodkladného opatrenia neosvedčil žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by osvedčovali naliehavosť potreby zmeny doterajšej úpravy, preto jeho návrh zamietol.

4. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie otec, majúc za to, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uviedol, že v podanom návrhu na zmenu neodkladného opatrenia sa domáhal rozšírenia styku z dôvodov, že od nariadenia neodkladného opatrenia došlo k podstatným zmenám vo vzťahu k maloletému C.. Prvým dôvodom je dohoda otca s materskou škôlkou, ktorá mu umožnila prebrať dieťa zo škôlky. Došlo k tomu tak, že po vydaní neodkladného opatrenia sa otec dozvedel, že maloletý nebol v škôlke počas mesiaca jún 2018, hoci nebol chorý a rozhodla o tom výlučne matka maloletého bez informovania otca. Zároveň otec zistil, že zo škôlky maloletého C. brali aj iné osoby než matka, nevlastná sestra K. Y. a starí rodičia (úradný záznam ÚPSVaR z 03.10.2018, podnet adresovaný škôlke 10.09.2018). Preto otec vyzval škôlku, aby tento nezákonný stav napravila a škôlka rozhodla, že dieťa môže vodiť a preberať rodič a osoby, ktoré budú na preberanie dieťaťa splnomocnené. Otec je toho názoru, že týmto vytvoril predpoklad na preberanie dieťaťa, keď po dohode so škôlkou ho vyberá už len matka a sestra, resp. osoby, na ktoré sa dohodnú obaja rodičia a môže ho prebrať aj otec dieťaťa, ktorý to však zatiaľ nerealizuje. Druhým dôvodom na rozšírenie styku je zdravotný stav dieťaťa, keďže tak, ako už otec opísal v návrhu, zaslal všetky správy ÚPSVaR, pracovisko Hlohovec, kde opisuje stretnutia s maloletým, z ktorých je zrejmé, že sa dieťa teší na stretnutia s otcom, otec má však pocit, že je syn viac úzkostlivý, čo je dôsledkom izolácie otca od výchovy maloletého a otec má aj pocit, že maloletý nemá dosť pohybových aktivít, keďže matka je stále v práci. Otec si vie vybaviť upravenie svojich pracovných hodín tak, aby maloletého po skončení škôlky a skôr mohol prevziať a byť s ním do ukončenia práce matky. Podľa názoru odvolateľa súd nezobral do úvahy túto stránku starostlivosti o dieťa, keď usúdil, že tu nejde o naliehavú potrebu odôvodňujúcu zmenu neodkladného opatrenia, odvolateľ však, práve naopak, ako lekár a hlavne ako každý rodič má záujem, aby sa dieťa rozvíjalo po všetkých stránkach vrátane primeraných pohybových aktivít, pričom odvolateľ poukazuje na alarmujúce štatistiky o zvyšujúcej sa obezity u maloletých a minimálne z tohto dôvodu považuje svoj návrh za osvedčený. Navyše súd ani nevysvetlil, prečo by lepšiu starostlivosť o maloletého mala zabezpečiť po skončení škôlky jeho nevlastná sestra (aj to len počas skúškového obdobia), resp. starí rodičia maloletého, keď otec sa o dieťa vie postarať a má o to záujem. Tretím dôvodom pre rozšírenie styku podľa odvolateľa je skutočnosť, ktorá v čase vydania neodkladného opatrenia nebola a síce, že otec má reálne bývanie v dvojizbovom byte v Y., spĺňajúcom všetky podmienky na pobyt s dieťaťom, kde má otec aj maloletý C. prechodný pobyt, čím má zabezpečené miesto pre stretávanie so synom aj v prípade nepriazne počasia. Dôvodom na vyhovenie návrhu otca je aj skutočnosť, že v oboch prebiehajúcich súdnych sporoch sa predžilo konanie, s čím otec pôvodne vo veci rozvodu manželstva nerátal a očakával meritórne rozhodnutie v deň vytyčeného pojednávania 22.10.2018, preto bol prekvapený informáciou o zrušení termínu a prerušení konania do súvisiaceho konania, v ktorom prebieha znalecké dokazovanie. Z dôvodu plynutia času je nedôvodné a neudržateľné ponechávanie stretávania otca s maloletým len jedenkrát za dva týždne. Odvolateľ sa nestotožňuje s názorom súdu, ktorý viní v podstate rodičov, že nakoľko nechcú dosiahnuť dohodu, vlastne tým zamedzujú skorému vyriešeniu starostlivosti o maloletého. Takýmto konaním súd favorizuje matku, ktorá má syna v starostlivosti, na úkor otca. Súd vôbec nevyhodnotil účelovosť nekomunikovania matky a jej nezáujmu riešiť problémy, kedy sa matka na úrad práce nedostavuje, neprišla ani do materskej školy, kde sa malo riešiť odovzdávanie a preberanie maloletého. Vo svojom rozhodnutí súd na jednej strane uviedol, že si uvedomuje, že styk s dieťaťom sa javí ako nedostatočný ale ďalej uvádza, že styk je v adekvátnom rozsahu. Pokiaľ súd konštatuje, že je osvedčené, že nie je dostatočne upravený styk, je potom v rozpore so záujmami dieťaťa zamietnutie návrhu na jeho rozšírenie. Napokon otec v odvolaní poukázal aj na zmenu postoja Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Hlohovec, s ktorým otec pravidelne komunikuje a žiada ho aj o sprostredkovanie komunikácie s matkou, ale márne. Navrhol, aby si súd vyžiadal stanovisko tohto úradu, od ktorého dôvodne možno očakávať kladné rozhodnutie k navrhovanému rozšíreniu styku. Z uvedených dôvodov otec žiadal, aby súd jeho návrhu vyhovel a do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej o úprave práv a povinností k maloletému nariadil neodkladné opatrenie, podľa ktorého bude otec oprávnený stykať sa s maloletým každý nepárny kalendárny týždeň od soboty od 10.00 hod. do nedele 17.00 hod. a každý páry týždeň v stredu od 12.00 hod. do 18.00 hod., pričom matka je povinná maloletého na stretnutie s otcom riadne pripraviť a odovzdať v určený deň a hodinu v mieste svojho bydliska pred bránou rodinného domu a otec je povinný maloletého v určený deň a hodinu vrátiť matke v mieste jej bydliska pred bránou rodinného domu a zároveň obaja rodičia sú povinní v prípade, že sa styk zo závažných dôvodov na strane maloletého alebo z iných dôvodov nebude môcť realizovať, oznámiť túto skutočnosť druhému rodičovi bezodkladne, najneskôr 24 hodín pred určeným začiatkom styku.

5. Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že napadnuté rozhodnutie súdu považuje za správne a navrhla, aby ho odvolací súd potvrdil. K odvolacím námietkam otca uviedla, že dohodou otca so škôlkou iba škôlka deklarovala vôľu rešpektovať súdom určený styk, čo je však jej povinnosťou. Tvrdenie otca, že maloletý nenavštevoval v júni 2018 škôlku je bezpredmetné, keďže rozhodujúci je stav v čase vydania rozhodnutia a v súčasnosti maloletý škôlku pravidelne navštevuje. Uviedla, že syn sa jej zdôveril, že otec mu tvrdí, že by do škôlky mohol chodiť len do 12.00 hod. alebo vôbec, ak by bol s otcom, pretože by ho otec učil doma, matka však považuje za dôležité dodržiavanie režimu v škôlke, nakoľko maloletý v septembri nastupuje do základnej školy. Pokiaľ otec stále poukazuje na skutočnosť, že zo škôlky maloletého brali aj iné osoby ako matka, nevlastná sestra či starí rodičia, matka k tomuto uvádza, že iba jediný raz ho prebrala mimo uvedených osôb iná osoba, išlo pritom o rodinnú známu, s ktorou sa C. dobre pozná, pričom maloletého len prevzala a odovzdala starej matke. V tejto súvislosti matka poukázala na skutočnosť, že sám otec v čase, keď maloletého brával zo škôlky už cez obed, vodil si ho so sebou do psychiatrickej ambulancie, kde ho odovzdával do starostlivosti zdravotných sestier či dokonca umožňoval kontakt s duševne chorými pacientmi, na čo má maloletý dodnes zlé spomienky. Pokiaľ otec argumentuje nedostatkom pohybových aktivít maloletého, otec vychádza len zo svojich subjektívnych pocitov, ktoré žiadnymi objektívnymi dôkazmi neosvedčuje a jeho tvrdenia sú účelové. Matka sa synovi denne plnohodnotne venuje, v lete chodili plávať, teraz chodia pravidelne na prechádzky do prírody a syn jej stále pomáha s jednoduchými prácami okolo domu a na dvore, čo ho veľmi baví. Pokiaľ otec poukazuje na údajnú nedostatočnú starostlivosť v súvislosti s tým, že C. akútne potrebuje zubné ošetrovanie z dôvodu, že sa mu kývajú zuby, matka pripomína, že ide o bežnú záležitosť, týkajúcu sa vypadávania mliečnych zubov, ktoré otec účelovo zveličuje, opomína pritom tú skutočnosť, že C. mal byť u zubára na ošetrovaní už v septembri, ktorý termín otec bez uvedenia dôvodu zrušil a matka bola o zrušení informovaná až sestričkou zubára, keď sa v deň dohodnutého termínu do ambulancie dostavili. Dôvodom na zmenu neodkladného opatrenia nie je ani prechodný pobyt maloletého na adrese uvedenej otcom, odhliadnuc od toho, že otec takto konal bez vedomia matky. Nie je pravdou, že by sa matka nechcela s otcom dohodnúť, avšak pri stretnutiach rodičov, keď preberá a odovzdáva maloletého, matke sa len vysmieva a napriek jej snahe nie je možné s ním akokoľvek komunikovať. Pokiaľ ide o odôvodnenie napadnutého uznesenia Okresného súdu Trnava, toto otec interpretuje účelovo, keď súd jasne uviedol, že súčasná úprava sa môže javiť ako nedostatočná, avšak nehovorí, že nedostatočnou aj je. Čo sa týka zmeny postoja úradu práce, nie je zrejmé, z čoho otec dospel k takémuto záveru, keďže nevyplýva zo žiadneho predloženého dokumentu a otec predložil len úradný záznam zo dňa 29.11.2018, kde sa iba uvádzajú skutočnosti, ktoré otec úradu oznámil, bez toho, aby záznam obsahoval relevantné vyjadrenie príslušného zamestnanca úradu. Matka je toho názoru, že otec nepreukázal takú zásadnú zmenu pomerov, ktorá by vyžadovala zmenu právoplatného a vykonateľného neodkladného opatrenia, preto navrhla, aby ho odvolací súd potvrdil.

6. Procesný opatrovník maloletého sa k podanému odvolaniu nevyjadril a nezaujal ani stanovisko k vyjadreniu matky zaslanému k odvolaniu.

7. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 2 a § 357 písm. d/ CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné a napadnuté rozhodnutie je potrebné zmeniť.

8. Podľa § 28 ods. 1 písm. a) a § 28 ods. 2 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

9. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

10. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

11. Vyššie citované ustanovenia Zákona o rodine predstavujú hmotnoprávny podklad rozhodovania súdov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností rodičov maloletých detí, ktorí spolu nežijú, a ustanovenia § 324 a nasl. CSP v spojení s § 360 a nasl. CMP predstavujú podklad procesnoprávny vtedy, ak to vyžaduje úprava pomerov účastníkov konania pred začatím konania, alebo počas konania ale skôr ako súd rozhodne vo veci samej, prípadne aj po skončení konania vo veci samej. Nedostatok dohody rodičov o podmienkach výkonu ktoréhokoľvek z práv a povinností týkajúcich sa maloletého dieťaťa, môže byť dôvodom pre úpravu príslušnej otázky súdom, v prípade potreby i formou neodkladného opatrenia a to dokonca aj bez návrhu zo strany účastníka (§ 23 ods. 2 CMP v spojení s § 360 ods. 1 CMP).

12. Z obsahu spisu v preskúmvanej veci vyplýva, že rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti, na Okresnom súde Trnava prebieha konanie o rozvod ich manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému na čas po rozvode a tiež konanie o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému na čas do rozvodu, v ktorom toho času prebieha znalecké dokazovanie. Z uvedeného dôvodu je rozvodové konanie (s. zn. 27P 20/2018) prerušené do skončenia súvisiaceho konania (sp. zn. 17P 9/2018). Uznesením sp. zn. 20P 26/2018-12 zo dňa 17.07.2018 vydal Okresný súd Trnava neodkladné opatrenie v trvaní do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej o úprave práv a povinností rodičov k maloletému tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý nepárny kalendárny týždeň od soboty od 10.00 hod. do 17.00 hod. pričom matka je povinná maloletého na stretnutie s otcom riadne pripraviť a odovzdať v určený deň a hodinu v mieste svojho bydliska pred bránou rodinného domu a otec je povinný maloletého v určený deň a hodinu vrátiť matke v mieste jej bydliska pred bránou rodinného domu a zároveň obaja rodičia sú povinní v prípade, že sa styk zo závažných dôvodov na strane maloletého alebo z iných dôvodov nebude môcť realizovať, oznámiť túto skutočnosť druhému rodičovi bezodkladne, najneskôr 24 hodín pred určeným začiatkom styku.

13. Otec sa domáha rozšírenia tohto styku formou neodkladného opatrenia z dôvodu, že medzičasom došlo k zmene okolností, za ktorých bolo pôvodné neodkladné opatrenie nariadené, a že v konaní vo veci samej zrejme tak skoro rozhodnuté nebude, pretože súd nariadil znalecké dokazovanie.

14. Predovšetkým odvolací súd uvádza, že prevažná časť dôvodov, o ktoré otec opiera svoj návrh na rozšírenie styku s maloletým formou neodkladného opatrenia neosvedčuje reálnu zmenu pomerov od poslednej úpravy. Také okolnosti ako „dohoda“ so škôlkou o odovzdávaní maloletého, sú bez akýchkoľvek právnych účinkov a sú z pohľadu rozhodovania súdu irelevantné. Aj rozhodnutie matky o tom, že maloletý nenavštevoval od mesiaca júna škôlku, je nespôsobilé privodiť zmenu doterajšieho neodkladného opatrenia, pretože s otázkou frekvencii styku otca s maloletým nesúvisí. Ako samostatná otázka by eventuálne táto otázka mohla byť predmetom rozhodovania súdu o nezhode rodičov v zmysle § 35 Zákona o rodine, ak by bola posúdená ako podstatná otázka súvisiaca s výkonom rodičovských práv a povinností a to za predpokladu, že by otec s nenavštevovaním škôlky u mal. C. nesúhlasil. Inak ale to, že maloletý do škôlky v nejakom období nechodil, nemá dôvod ovplyvniť rozhodnutie súdu vo veci podaného návrhu otca, odhliadnuc od skutočnosti, že maloletý už škôlku riadne navštevuje. Pokiaľ ide o tvrdenie otca, že syn je viac úzkostlivý, alebo že trpí nedostatkom pohybových aktivít, treba dať za pravdu matke, že ide len o subjektívne pocity otca, ktoré otec neosvedčil. Odvolací súd nemal žiadny dôvod na ne prihliadnúť, keďže tieto tvrdenia otca v spise nie sú ničím podložené, a matka ich popiera. Ani z obsahu spisu nemá súd žiadny dôvod domnievať sa, že by maloletý v starostlivosti matky strádal po stránke fyzickej pohybovej aktivity. Žiadne zo svojich tvrdení, smerujúcich k spochybneniu starostlivosti matky vo vzťahu k maloletému otec neosvedčil, pričom pokiaľ by tu akýkoľvek náznak zanedbania osobnej starostlivosti zo strany matky existoval, je nepochybné, že kolízny opatrovník dieťaťa by nezostal pasívny a zistené skutočnosti (alebo pochybnosti) by súdu avizoval, čo je jeho povinnosťou. Zo spisu však vyplýva, že matka sa o maloletého riadne stará.

15. Na druhej strane však odvolací súd musel dať za pravdu otcovi, že faktor času tu zohráva podstatnú úlohu a s ohľadom na dĺžku konania odvolací súd doterajší rozsah stykov nepovažuje za dostatočný. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že rodičia dieťaťa žili v spoločnej domácnosti cca do konca mesiaca máj 2018, dovtedy sa obaja rodičia podieľali na starostlivosti o neho. Po ukončení spolužitia rodičov maloletého bol otec nútený podať návrh na nariadenie neodkladného opatrenia o úprave jeho styku s maloletým, keďže matka mu stretávania neumožňovala a syna len vďaka nariadenému neodkladnému opatreniu videl až po 10 týždňoch. Komunikácia medzi rodičmi je konfliktná a dohoda v priebehu aktuálnych súdnych konaní sa nejaví ako reálna, pričom žiadneho z rodičov nie je možné do dohody nútiť. Dôsledkom konfliktných vzťahov je aj širšie dokazovanie vo veci samej, toho času aj formou znaleckého dokazovania. Uvedené okolnosti však v žiadnom prípade nemôžu byť na ujmu niektorého z rodičov a už vôbec nie na ujmu maloletého.

16. Treba súhlasiť s názorom okresného súdu, že je nepochybne dôvodná neodkladná úprava pomerov účastníkov konania a to dočasná úprava styku otca s maloletým synom, aby nedošlo k prerušeniu kontaktu s otcom, pretože pre zdravý psychický vývin maloletého je potrebné zachovať jeho pravidelný kontakt s oboma rodičmi. Dieťa má právo byť vychovávané oboma rodičmi a zároveň otec má právo podieľať sa na výchove svojho maloletého dieťaťa, pričom prípadná absencia, alebo aj nedostatok kontaktov do skončenia konania vo veci samej, by mohla viesť k citovému odcudzeniu, ktoré sa neskôr iba ťažko napravné. V záujme zachovania vzťahu medzi rodičom a maloletým dieťaťom, ako aj predchádzaniu konfliktov medzi rodičmi je teda bezpochyby osvedčená potreba dočasnej úpravy styku otca s maloletým C. do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, avšak rozsah a podmienky tohto stretávania je podľa názoru odvolacieho súdu vhodné v záujme maloletého čiastočne zmeniť. Zo spisu vyplýva, že do mája 2018 sa matka o starostlivosť o dieťa delila s otcom, otec ho tiež vodieval do škôlky, aj odtiaľ preberal, následne bol v styku s dieťaťom v dôsledku správania matky celkom obmedzený a až po desiatich týždňoch na základe nariadeného neodkladného opatrenia sa s maloletým začal stýkať a naďalej stýka iba každú párnú sobotu v čase od 10 hod. do 17.00 hod. Treba uviesť, že takéto výrazné obmedzenie kontaktov otca so synom oproti minulosti (kedy maloletý bol na otcovu dennú prítomnosť zvyknutý) bez vážnych dôvodov, by nemalo trvať neprimerane dlho, pretože počas tohto režimu je maloletý zároveň výrazným spôsobom obmedzený vo svojich základných právach, najmä práve na oboch rodičov.

17. Z doterajšieho skráteného dokazovania nie je pritom známa žiadna okolnosť, pre ktorú by nemalo byť otcovi umožnené stýkať sa maloletým v čo najširšom rozsahu, ak pominieme niektoré, aj to ničím nepodložené, výhrady matky voči otcovej starostlivosti vo vyjadrení k odvolaniu, ako napr., že otec dieťaťu kupuje nevhodné hračky (kuša a pod.), alebo že v prítomnosti maloletého nadáva susede, prípadne že syna vodil do svojej psychiatrickej ambulancie a pod., tieto skutočnosti však nie sú spôsobilé spochybniť otcove rodičovské schopnosti. Zo spisu zároveň vyplýva, že maloletý má otca rád, na stretnutia sa teší a zároveň zo spisu je nesporné, že otec má záujem tráviť so synom čo najviac času, pričom si vie vybaviť upravenie svojich pracovných hodín tak, aby sa mu mohol v čase navrhovaného styku venovať.

18. Hoci ide o neodkladné opatrenie, vzhľadom na nízky vek dieťaťa je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné zabezpečiť častejšie stretávanie, keďže pre dieťa relatívne nízkeho veku ako má C., je doba dvoch týždňov, počas ktorých rodiča nevidí, príliš dlhá na to, aby sa mohli citové väzby utužovať a ich vzťah rozvíjať. Konanie vo veci samej, zvlášť pokiaľ v ňom bolo nariadené znalecké dokazovanie, môže skutočne trvať dlhšiu dobu, počas ktorej dva dni v mesiaci a to cca 14 hodín čistého času v mesiaci stráveného maloletým s jeho otcom, by pravdepodobne k rozvoju vzťahov počas tohto obdobia nevedlo a neprimerane by znemožnilo otcovi realizovať jeho výchovný vplyv na syna. Z obsahu spisu možno pritom usudzovať, že matka nemieni vychádzať otcovi v ústrety a poskytnúť mu prípadný priestor na širší styk s maloletým než určený súdnym rozhodnutím.

19. Predbežne upravený styk otca s maloletým zabezpečuje legitímny cieľ a to ochranu zdravého vývoja dieťaťa a umožní tak aspoň čiastočné výchovné pôsobenie otca ako toho rodiča, ktorý nemá toho času dieťa v osobnej starostlivosti. Právo styku rodiča s dieťaťom kompenzuje tak právo mať dieťa u seba a zabezpečovať jeho výchovu prostredníctvom osobnej starostlivosti. Uvedené právo vyplýva aj z viacerých ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý súčasne garantuje v prípade rozpadu rodiny dieťaťu právo na udržiavanie pravidelného osobného kontaktu s obidvomi rodičmi. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva zdôrazňuje, že je v záujme dieťaťa, aby udržiavalo rodinné väzky s

odlúčeným rodičom a dostalo tak príležitosť rozvíjať svoj vzťah s ním, ako aj prejavíť svoje city slobodne, bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča.

20. Odvolací súd posudzoval vhodnosť rozsahu úpravy styku otca s maloletým C. cez prizmu najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa, ktorý predstavuje pre súd základné vodítko pri všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa maloletých detí. Bral pritom do úvahy zákonné právo každého dieťaťa byť vychovávané oboma rodičmi, ktorému korešponduje zákonné právo tak matky ako aj otca podieľať sa na výchove svojich maloletých detí. Súd mal za to, že okolnosti prípadu odôvodňujú širšiu úpravu styku formou neodkladného opatrenia, keďže doterajšia úprava je nepostačujúca a nezabezpečuje maloletému styk s otcom v rozsahu, ktorý by nebrzdil rozvoj ich vzájomných citových väzieb a dlhšie trvanie takéhoto obmedzenia je v rozpore so záujmom dieťaťa. Na základe uvedeného odvolací súd vyhovel otcovi, ktorého návrh považoval za dôvodný s výnimkou tej časti, v ktorej otec požadoval prespávanie maloletého u otca zo soboty do nedele, keďže v tomto štádiu konania súd nemal osvedčené, že by takáto úprava bola pre maloletého vhodná. V súčasnosti totiž v spise chýbajú relevantné dôkazy pre posúdenie vhodnosti uvedenej úpravy a vzhľadom na skrátený charakter konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia niet priestoru na dopĺňanie takéhoto dokazovania, zvlášť keď pre ochranu záujmov maloletého je rozšírená úprava stykov aj bez prespávania postačujúca.

21. Vedený týmito úvahami, odvolací súd sledujúc najlepší záujem maloletého, napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil podľa ust. § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia. O trovách konania odvolací súd nerozhodoval, keďže toto patrí až konečnému rozhodnutiu (§ 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP).

22. Senát krajského súdu uvedené uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák.č. 233/1995 Z.z., alebo ak ide o rozhodnutie o starostlivosti o maloletého, styk s maloletým alebo inú ako peňažnú povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa štvrtej časti CMP.